

Jaarverslag 2017

Inhoud

Inleiding	3
1. Academie in ontwikkeling	5
1.1 Professionalisering organisatie Spaarne Gasthuis Academie	5
1.2 Zichtbaarheid Academie binnen en buiten het Spaarne Gasthuis	7
1.3 Innovatieve kracht	8
2. Onderwijs in ontwikkeling	11
2.1 Opleiding tot basisarts	11
2.2 Medische vervolgopleidingen	12
2.3 Verpleegkundige en beroeps(vervolg)opleidingen	14
2.4 Trainingen	14
2.5 Onderwijs in cijfers	17
3. Wetenschap in ontwikkeling	19
3.1 Wet- en regelgeving	19
3.2 Adviescommissie lokale uitvoerbaarheid Spaarne Gasthuis	19
3.3 Verpleegkundig onderzoek	21
3.4 Wetenschap in Beeldsymposium	21
Bijlagen	23
Bijlage 1: Statistieken gebruik Clinical Key en Up-to-Date	23
Bijlage 2: Jaarverslag Centrale Opleidingscommissie (COC) 2017	24
Bijlage 3: Hoe vind ik publicaties 2017 in RefWorks	31
Bijlage 4: Publicaties Spaarne Gasthuis 2017 opgenomen in PubMed	32

Fotografie	Mark van de Brink, Jean Pierre Jans, Diane van der Marel
Vormgeving	BuroJan
Eindredactie	afdeling marketing&communicatie
Coverbeeld:	oefenen in de escaperoom van het Spaarne Gasthuis

Inleiding

Na het integratieproces in 2016 tot één Spaarne Gasthuis Academie, zijn in 2017 concrete stappen gezet om werken en leren dichterbij elkaar te brengen. Tegelijkertijd is er gewerkt aan de zichtbaarheid van de Academie, naar zowel de interne als de externe 'klant'. Hieronder volgen een paar highlights van het afgelopen jaar, die verderop in dit jaarverslag uitgebreider aan bod komen.

Thema 2017: Leren om te presteren

In 2017 is een vertaalslag gemaakt van de visie 'leren om te presteren'. Dit kwam tot uiting in een groot aantal projecten zoals Leren@work, Connected learning en Maatwerk opleiding doktersassistenten. Daarnaast zijn er diverse onderwijsvormen ontwikkeld of uitgebreid, zoals de escaperoom en de adaptieve e-learning BHV.

Uitbreiding onderzoek

In het Spaarne Gasthuis ligt de focus op toegepast klinisch wetenschappelijk onderzoek, uitgevoerd door een grote groep masterstudenten. Ook verpleegkundig onderzoek krijgt steeds meer aandacht. Met een Wetenschap in Beeldsymposium en een digitaal wetenschapsbulletin worden wetenschappelijke activiteiten gedeeld met alle geïnteresseerde medewerkers. De eerste stappen voor een nieuw elan van het wetenschapsbeleid voor de komende 5 jaar zijn gezet. Een nieuw magazine, Inzicht, over opleiding, onderzoek en ontwikkeling verscheen 3 keer.

STZ

In het STIP-overleg (STZ In Progressie: een ziekenhuisbreed overleg) houden verschillende disciplines elkaar op de hoogte van ontwikkelingen rondom STZ-thema's. Dit jaar is vooral aandacht geschonken aan de evaluatie van de criteria voor de aanstaande hervisitatatie (eind 2018) en de voorbereiding van de aanmelding van de topklinische functies voor het nationaal zorgregister.

Innovatie in leren

Voor het ontwikkelen van nieuwe toepassingen in de zorg is een Virtual Reality (VR) living lab opgezet in het Spaarne Gasthuis. Verschillende proeven zijn gestart op de afdelingen verloskunde, OK, anesthesie, kindergeneeskunde en chirurgie. Samen met de universiteit van Tilburg werkt de Academie aan een 'avatar' programma. Het Spaarne Gasthuis biedt onder andere een werkplaats om technische ontwikkelingen uit te testen.

Haarlem/Hoofddorp juni 2018
Peter de Winter, kinderarts en decaan
Saskia van Nellen, manager
Spaarne Gasthuis Academie

Dit jaarverslag is een aanvulling op het [jaarverslag 2017](#) van het Spaarne Gasthuis.

Spaarne Gasthuis kijkt actief naar medewerkers om

In 2017 is het Spaarne Gasthuis gestart met Peersupport; actieve opvang van medewerkers die een schokkende ervaring in hun werk meemaken. Er is een coördinator aangesteld en er zijn medewerkers opgeleid om collega's te begeleiden. Peter de Winter, kinderarts en decaan bij de Spaarne Gasthuis Academie is blij dat het ziekenhuis actief omkijkt naar deze medewerkers. "Een schokkende ervaring kan van alles zijn: een patiënt die zelfmoord pleegt in het ziekenhuis, foutief handelen van een collega of agressieve bejegening door een patiënt. De coördinator Peersupport biedt een medewerker of team binnen 72 uur na zo'n gebeurtenis actief begeleiding aan en doet dit drie weken later nogmaals. Als kinderarts heb ik in mijn loopbaan diverse traumatische ervaringen meegemaakt. Zeker op de intensive care. Als je direct de gelegenheid krijgt om daarover te praten, kun je het beter een plek geven en voorkomen dat je vastloopt privé of op het werk. We doen dit op een volledig veilige manier; we maken geen verslagen en bewaren geen persoonsgegevens. Medewerkers krijgen alle vrijheid om van de aangeboden begeleiding gebruik te maken. Door Peersupport ervaar je hoe dan ook nabijheid en aandacht vanuit de organisatie voor wat je meemaakt."

1. Academie in ontwikkeling

1.1 Professionalisering organisatie Spaarne Gasthuis Academie

Verder met ambities uit jaarplan 2016

Hoe zichtbaar ben je als individuele professional? Hoe kun je je persoonlijke talenten inzetten voor het Spaarne Gasthuis? Deze vragen nodigen medewerkers uit om te reflecteren op hun bijdrage aan de ambities van de Academie. Tijdens een interactief seminar, georganiseerd door TalentFirst, gingen zij met elkaar hierover in gesprek. Met als doel met, van, en over elkaar te leren. Zo kan ieders expertise ziekenhuisbreed effectief worden ingezet. Deze ambities zijn:

Wij zijn één als Spaarne Gasthuis Academie

Medewerkers van de Academie leveren de producten en diensten transparant en vindbaar en de academie is goed bereikbaar.

Toetsbaar

Vanuit hun specifieke deskundigheid bieden medewerkers van de Academie een toegevoegde waarde op de gebieden onderwijs, opleiding en onderzoek. De voorstellen zijn doeltreffend en resultaatgericht en vooraf goed ingeschat.

Vernieuwend

Er zijn innovatieve initiatieven op het gebied van onderwijs, opleiding en onderzoek, maar ook voor het eigen harmonisatie- en integratieproces.

Langetermijnvisie Spaarne Gasthuis Academie

De langetermijnvisie van de Academie (2015-2020) is gebaseerd op de vier ambities van het Spaarne Gasthuis (gastvrij, nabijheid, partner met passie en topzorg). De doelstellingen van de Academie voor 2017 zijn hiervan afgeleid. Op vijf gebieden zijn in 2017 resultaten behaald (zie kader), die de basis vormen om in 2018 te kunnen oogsten. Een goed voorbeeld is de inrichting van leerwerkplaatsen in het kader van `leren@work`.

Ambities Spaarne Gasthuis Academie

1. Topzorg

- Uitvoering geven aan visie 'leren om te presteren' (o.a. leren op leerwerkplaatsen)
- Uitdragen van verpleegkundige topzorg, start eerste pilots
- Samenwerking intensiveren met HR voor prestatiegesprekken over 'leren om te presteren'

2. Toonaangevend in Opleiding&Onderzoek

- Opzet en uitwerking expertisecentra (op a,b,c-niveau) voor STZ- status top NL
- Voorbereiding op STZ-hervisitatie 2018
- Inzet onderzoek voor Valued Based Health Care (VBHC)
- Start verkenning innovatief onderzoek (VR, medisch leiderschap, VBHC)

3. Ketenpartner en marktpositie

- Verbinding met opleidingsinstituten op basis van onze eigen (regionale) visie

4. Financieel gezond

- Gebruik van jaarkalender en managementrapportage voor strakke financiële kaders

5. Aantrekkelijke werkgever

- Bevordering integratie Academie door locatiebepaling en verbouwing hoofdlocatie en skills lab
- Deskundigheidsbevordering op basis van expertisescan Academie

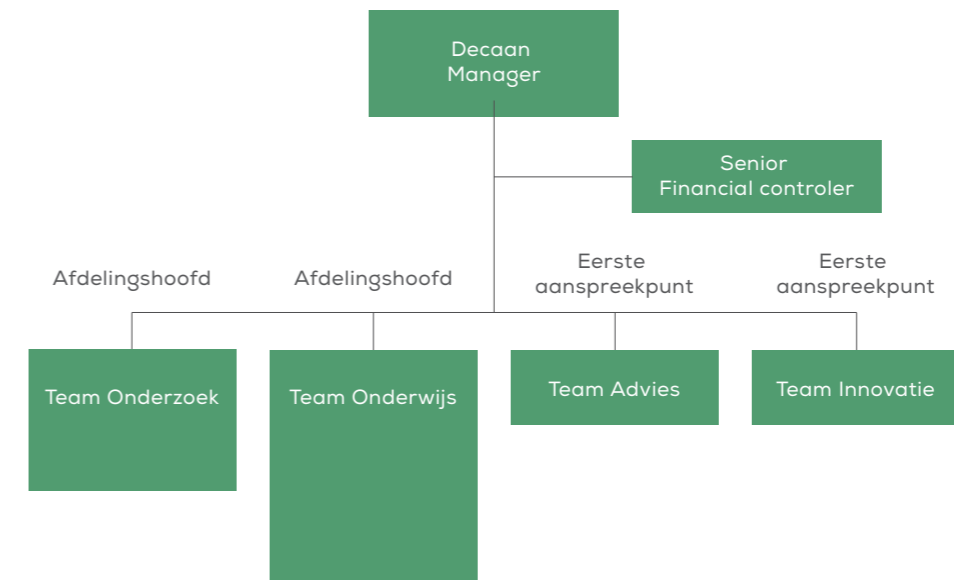
Aanpassing organisatiestructuur

Om haar doelstellingen te kunnen (blijven) behalen is de organisatiestructuur van de Spaarne Gasthuis Academie in 2017 gedeeltelijk aangepast (zie figuur 1). Team Services is ondergebracht bij team Onderwijs. De audiovisuele ondersteuning valt nu onder Innovatie. Eind 2017 is een nieuwe manager aangesteld: Saskia van Nellen, in verband met pensionering van haar voorganger Pim Verra.

Rondleiding op kraamafdeling vanaf je eigen bank

Voor zwangere vrouwen in de regio ontwikkelde de Spaarne Gasthuis Academie samen met de kraamafdeling een virtual reality-rondleiding. Hierin kunnen toekomstige ouders zien hoe de verloskamers en de kraamafdeling eruitzien. Rondleider is gespecialiseerd verpleegkundige obstetrie Sanne Goossens. "De rondleiding is gefilmd met een 360 graden-camera waardoor het met een VR-bril op voelt als een echte rondleiding. Je kunt om je heen kijken en zelf bepalen wat je extra goed wilt zien", vertelt Sanne. "We hebben het filmpje gemaakt, omdat de verloskamers en kraamafdelingen van Haarlem en Hoofddorp samengaan. Het is voor de privacy en rust van de patiënten niet fijn als er straks grotere groepen worden rondgeleid. We geven nog wel informatieavonden, maar willen de live rondleiding vervangen door een VR-versie. Op dit moment onderzoeken we hoe aanstaande ouders dat ervaren. Zelf vind ik dit een mooie toepassing van een nieuwe techniek. Voor lang niet alle zwangere vrouwen en hun partners is het haalbaar om naar een informatieavond te komen. Dan is het mooi dat ze op deze manier vanaf hun bank rondgeleid worden. We hebben ook de aankomst bij het ziekenhuis gefilmd. Naarmate de uitgerkende datum dichterbij komt, is het een geruststellende gedachte als je precies weet waar je moet zijn. Ik vond het heel leuk om hier een rol in te spelen, samen met twee collega's die de aanstaande ouders spelen."

Figuur 1. Nieuwe organisatiestructuur Spaarne Gasthuis Academie 2017

1.2 Zichtbaarheid Academie binnen en buiten het Spaarne Gasthuis

Media: Inzicht en European Journal of Pediatrics

Dit jaar verscheen een nieuw magazine van het Spaarne Gasthuis: Inzicht. Inzicht, de opvolger van het Linnaeus Wetenschapsmagazine. Het magazine brengt inzicht hoe het Spaarne Gasthuis als topklinisch opleidingsziekenhuis invulling geeft aan opleiding, onderzoek en ontwikkeling en hoe nieuw inzicht de dagelijkse praktijk kan veranderen. Inzicht is 3 keer verschenen, met in elk nummer een 'dossier'. Thema's van het dossier waren Samen Beslissen, Ouderenzorg en Hormonen. Het magazine wordt verspreid onder huisartsen en andere 1e lijnszorgverleners uit het adherentiegebied van het Spaarne Gasthuis, STZ-ziekenhuizen en intern. Inzicht is ook digitaal te lezen op www.spaarnegasthuis.nl/inzicht

Het European Journal of Pediatrics koos het Spaarne Gasthuis als zetel voor de hoofdredactie, onder leiding van decaan Peter de Winter.

STIP-stuurgroep

Het Spaarne Gasthuis is lid van de vereniging Samenwerkende Topklinische opleidingsZiekenhuizen (STZ). In het ziekenhuis is het STIP-(STZ In Progressie)overleg sinds 2015 actief, onder voorzitterschap van de decaan van de Academie. De leden zijn vertegenwoordigers uit de organisatie die STZ-bijeenkomsten bijwonen, van raad van bestuur tot verpleegkundig stafconvent. In dit verslagjaar kwam het STIP-overleg 6 keer bij elkaar. Op de agenda stond onder ander de evaluatie van de STZ-criteria voor de hervisitatie in 2018. Hiervoor is een plan van aanpak afgesproken.

Topklinische functies

Er zijn voorbereidingen getroffen om de topklinische functies van het Spaarne Gasthuis aan te melden voor het landelijk STZ-topklinisch zorgregister dat in 2018 geopend wordt.

Informatiecentrum

Er is opnieuw een stijging in het gebruik van studieplekken, en meer vraag (ook bij verpleegkundigen) om literatuurondersteuning voor Evidence Based Practice (EBP). De verpleegkundige content is uitgebreid door de aanschaf van het pakket CINAHL. Ook wordt er meer gebruik gemaakt van Clinical Key en Up-to-Date. Het Spaarne Gasthuis is op STZ-niveau koploper in het gebruik van deze pakketten (zie bijlage nr 1).

1.3 Innovatieve kracht

Spaarne Gasthuis: partner met passie

Met een aantal samenwerkingspartners ontwikkelt team Innovatie verschillende projecten. Zo is het Spaarne Gasthuis partner in VIBE (Virtual Humans in de Brabant Economy) o.a. met de Universiteit van Tilburg, met als doel het ontwikkelen van slimme avatars. De ontwikkeling van een serious game in Virtual Reality (VR) op het gebied van informatieveiligheid en gastvrijheid, met de Hoge school van Amsterdam (HvA). Een nationale MOOC (Massive Online Open Course) voor en door verpleegkundigen met MOOC factory. De productie van videobrillen die patiënten kunnen helpen minder angstig en gestrest te zijn tijdens verschillende medische ingrepen, met HappyMed (start-up in Oostenrijk). De eerste stappen zijn gezet voor de opzet van een Smart VR lab met Yousurge voor het maken van medische 360 graden video's (VR) met toegevoegde datastromen. En er is een concept ontwikkeld voor de kinderafdeling, gebaseerd op de gedachte dat kinderen altijd buiten zouden moeten kunnen spelen, ook in het ziekenhuis, met PlaygroundVR.

Samen leren beter maken

Voor team Innovatie zijn de belangrijkste geleerde lessen in 2017:

- Je leert veel door samen te werken met externe partijen (Yousurge, HvA, MOOCfactory), en deze ook in huis te halen
- Je wordt geïnspireerd door erop uit te gaan en mensen te ontmoeten met nieuwe ideeën
- Netwerken is het belangrijkste onderdeel van onze expertise en cruciaal voor innovatie
- Diversiteit maakt een team sterker
- Leren om te presteren werkt; samen met Yousurge hebben we geleerd leren 'on the job'. Dit resulteerde in het zelf filmen met 360 graden camera's en en zelf editen
- Vertrouwen is een wondermiddel en maakt mensen blij
- CRM-trainingen worden nog waardevoller door opnames te maken met 360 graden camera's
- Studenten van andere opleidingen dan de zorgopleidingen geven een andere/frisse blik op vraagstukken binnen het ziekenhuis
- Verleiden werkt beter dan overtuigen. Zoek naar één enthousiaste collega die meewerkt aan een project en laat zien dat je idee werkt. Dit enthousiasmeert de andere collega's door het idee in de praktijk te zien.

Experimenten om van te leren

De learning hackathon

Deze hackathon was een dubbel experiment. Enerzijds omdat het Spaarne Gasthuis de durf had om de hackathon te faciliteren en erin te participeren, zonder idee van het eindresultaat - en anderzijds omdat team Innovatie wilde ondervinden of een hackathon kan worden gebruikt als onderwijsinterventie om samen te leren. De uitkomst bleek voor beide positief. Door mensen met verschillende expertises bij elkaar te zetten leer je van en met elkaar. Competenties die worden gevraagd en ontwikkeld zijn samengevat de 21ste eeuwse vaardigheden. Bovendien heb je binnen 48 uur tastbare prototypes, en niet te vergeten veel plezier gehad.

Learn to Escape

Een mooie samenwerking ontstond tussen team Onderwijs/veiligheidstrainingen en team Innovatie bij de ontwikkeling van de escaperoom. Een ontsnappingsgame waarin je in korte tijd een intensieve teambeleving doormaakt in de veiligheidsthema's van het ziekenhuis. De leerervaring creëert een moment van intense aandacht voor die specifieke thema's, die weer gebruikt kan worden om interesse te wekken en verder leren stimuleert. De escaperoom kreeg nationale aandacht en werd bekroond met de Planetree Award 2017 (zie ook kader).

VR masterclass

Samen met het VR Learning Lab liet team Innovatie diverse doelgroepen in het Spaarne Gasthuis uitgebreid kennismaken met VR en Augmented Reality (AR).

Meer Virtual Reality

Na de eerste VR-film op de OK in 2016 wilde team Innovatie meer leren over - en van VR. Het idee is opgevat om een Smart VR Lab Spaarne Gasthuis op te richten, samen met Yousurge. Volgens het principe leren-door-te-doen, zijn de eerste stappen gezet. Het Spaarne Gasthuis heeft hiervoor apparatuur aangeschaft. Team Innovatie maakte meerdere experimentele VR-producten, die op verschillende manieren een bijdrage kunnen leveren aan leren beter maken.

Award voor escaperoom

Het Spaarne Gasthuis heeft met haar escaperoom de 'Spirit of Planetree Innovatie Award'* gewonnen. Deze award is op 23 maart 2017 door de jury toegekend vanwege de vernieuwende vorm van leren over veiligheid in het ziekenhuis. Een belangrijk onderwerp dat blijvend aandacht nodig heeft. Hoe kun je de kennis van medewerkers over veiligheid testen op een interactieve en vernieuwende manier? En hoe kun je medewerkers stimuleren om vervolgt trainingen op dit gebied te volgen?

De ontwikkelaars van de escaperoom (van links naar rechts Priscilla Verwoert, Angelique Muller, Ruud Gaasbeek en Cuun de Jong) namen de prijs in ontvangst. In de escaperoom beantwoordt een team van ziekenhuismedewerkers vragen over allerlei veiligheidsthema's. Dit doen zij aan de hand van opdrachten en puzzels in de kamer. Die gaan over gevaarlijke stoffen, reanimatie, hygiëne en het ontruimingsplan van het ziekenhuis. Om de opdrachten te kunnen volbrengen is samenwerken een vereiste. De kennis van veiligheid wordt getest. Tegelijkertijd wordt binnen de escaperoom een crisissituatie nagebootst met de bijbehorende tijdsdruk. Zo worden deelnemers zich bewust van alle aspecten die bij veiligheid komen kijken. Maar ook leren zij wat de factor stress met iemand doet. De antwoorden leveren samen een code op, waarmee de deelnemers binnen een half uur uit de kamer moeten ontsnappen. Aansluitend vindt een half uur debriefing plaats, waarin de leerpunten worden besproken. Inmiddels hebben ruim 500 medewerkers van verschillende disciplines de escaperoom gevolgd.

*Over de Award

De Innovatie Award maakte onderdeel uit van de Planetree conferentie 2017 voor mensgerichte zorg. Planetree en haar internationale netwerk van zorgorganisaties zetten zich in om mensgerichte zorg op de best mogelijke manier te realiseren. De escaperoom van het Spaarne Gasthuis werd winnaar van de 34 ingezonden initiatieven.

2. Onderwijs in ontwikkeling

2.1 Opleiding tot basisarts

Masteronderwijs VUmc-compas M(asterfase)08 > M15

De laatste studenten van MO8 hebben hun 2^e masterjaar eind 2017 volledig afgerond. De overgang naar M15 verliep bij alle specialismen probleemloos. Alle M15 KTO- (Klinisch Trainings Onderwijs)-coschappen en stages lopen inmiddels in het Spaarne Gasthuis. In mei 2018 start de laatste groep MO8 studenten van het 3^e masterjaar met de semi-artsstage. Een aantal van hen heeft een verlengd programma, zij zullen naar verwachting in februari 2018 klaar zijn met de semi-artsstage.

Herinrichting KTO

KTO (klinisch trainingsonderwijs) is samengevoegd na de fusie. Neurologie en psychiatrie worden nu alleen in Haarlem Zuid aangeboden. In 2018 volgen de kindergeneeskunde en verloskunde & gynaecologie. Ook de reguliere coschappenroosters van alle specialismen zijn aangepast. Het feedbackboekje van alle KTO is gedigitaliseerd (pilot).

Tutorrol arts-docenten en portfolio

Arts-docenten begeleiden als vaste tutor een aantal coassistenten bij hun professionele ontwikkeling tijdens de drie masterjaren. Hiervoor is een digitaal portfolio ontwikkeld.

Visitatie masteronderwijs VU

Het bachelor- en masteronderwijs van de VU is gevisiteerd, waarin ook het onderwijs van het Spaarne Gasthuis is meegenomen. Uit de bevindingen kwam naar voren dat de onderwijsvisie goed is doorleefd en er een enthousiast docentenkorps is. Met een 'goed' werden de beoogde eindkwalificaties, toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties beoordeeld. De onderwijsleeromgeving scoorde een voldoende, de planning is een aandachtspunt.

Nationale studentenenquête (NSE)

De masteropleiding geneeskunde is in rang gestegen van 7 naar 5 ten opzichte van 2016. Dit bleek uit de uitslag van de NSE.

Jan Heijlmanprijs 2017

De Jan Heijlmanprijs wordt jaarlijks uitgereikt door de Co-Raad van het VUmc aan docenten, arts-assistenten en medisch specialisten die zich inzetten voor het onderwijs aan coassistenten. Deze prijs is vernoemd naar Jan Heijlman, voormalig onderwijscoördinator van het VUmc. Het Spaarne Gasthuis ontving twee prijzen:

Beste Klinisch Trainings Onderwijs (KTO)

2^e plaats interne geneeskunde, Spaarne Gasthuis, Hoofddorp

Beste coschap

3^e plaats interne geneeskunde, Spaarne Gasthuis, Hoofddorp

Basis kwalificatie Onderwijs (BKO)

Vier docenten van de Spaarne Gasthuis Academie en de onderwijscoördinator masterfase zijn BKO gecertificeerd. In 2017 startten twee arts-docenten met het verkorte traject hiervan. De overige, nog niet gecertificeerde, arts-docenten staan voor medio 2018 gepland.

Luisteren naar het hart van koningin Máxima

In januari en februari gaf de Spaarne Gasthuis Academie vier lessen aan IMC On Tour, een speciale klas van IMC-Weekendschool voor nieuwkomers. Dit zijn vaak vluchtelingen uit oorlogsgebieden, zoals Syrië. Linda Witte (onderwijscoördinator masterfase geneeskunde) organiseerde dit samen met collega's en studenten. "Het is ontzettend zinvol om deze groep kinderen wat bij te brengen over alle mooie beroepen die je in ons ziekenhuis kunt uitoefenen. Ze zijn zo enthousiast en leergierig. Het programma bestaat uit twee lessen op de weekendschool en twee excursies in het ziekenhuis. We maken dat zo praktisch mogelijk. We beginnen bijvoorbeeld met een quiz en vertellen aan de hand van een torso over het lichaam. Tijdens de excursies in het ziekenhuis gaat het nog meer leven met een reanimatiecursus, bloeddrukmeten en oefenen in de gipskamer. Hoogtepunt was het onverwachte bezoek van Koningin Máxima aan de tweede les. Dat was een totale verrassing voor de kinderen en voor ons. De kinderen waren direct spontaan en open. Sommigen luisterden zelfs naar het hart van koningin Máxima, die echt met de kinderen in gesprek ging."

2.2 Medische vervolgopleidingen

Kwaliteitsbeleid COC

Dit jaar is verder vervolg gegeven aan het kwaliteitsbeleid van de medische vervolgopleiding. Een samenwerking tussen de centrale opleidingscommissie (COC) en het team medische vervolgopleiding (MVO) van de Spaarne Gasthuis Academie. Centraal instrument binnen het kwaliteitsbeleid is het kwaliteitsoverzicht. Hierin wordt op basis van verschillende kwaliteitsmetingen per opleiding een overzicht van sterke punten en aandachtspunten gegeven. Dit overzicht geeft opleiders richting in het verbeteren van de eigen opleiding en het opstellen van een PDCA-verbeterplan en biedt de COC inzicht in de kwaliteit van de verschillende opleidingen. Neuroloog Marijke Eurelings, voorzitter van de COC, presenteerde het kwaliteitsoverzicht op het MMV-congres van 13 december 2017. Uit reacties van congresdeelnemers bleek dit instrument een inspirerend voorbeeld voor andere ziekenhuizen.

Arts-assistentensymposium

Op 29 juni organiseerde de SGA AV (Spaarne Gasthuis Arts-Assistenten Vereniging) een arts-assistenten symposium. Arts-assistenten belichtten vanuit verschillende vakgebieden het thema 'Antistolling: nodig of overbodig?'

Voor een volledig verslag over de medische vervolgopleidingen, zie bijlage 2 'Jaarverslag Centrale Opleidingscommissie Spaarne Gasthuis'.

Trots op cocreatie nieuwe opleiding Eerste hartlonghulp

In februari 2017 opende het Spaarne Gasthuis als tweede ziekenhuis in Nederland (na de Noordwest Ziekenhuisgroep) een Eerste hartlonghulp (EHLH). De EHLH is een unieke triage-afdeling waar patiënten met een (vermeend) acuut cardiale- of longaandoening worden gepresenteerd en geobserveerd met eventueel directe behandeling. Afdelingshoofd i.o. Annelies Anker is trots op deze innovatie. "Het is fijn dat we hier een longarts en cardioloog hebben, die letterlijk naast elkaar zitten en samen naar patiënten kijken. Ze maken laagdrempelig gebruik van elkaars expertise. Daardoor stellen we sneller de juiste diagnose en start de patiënt sneller met de juiste behandeling. Om de verpleegkundigen op de EHLH goed toe te rusten, met zowel cardiale als longkennis en expertise, bleek naast de bijscholing voor CCU- verpleegkundigen een nieuwe specialistische opleiding nodig. In samenwerking met de Noordwest Ziekenhuisgroep en de Amstel Academie hebben we een Eerste Hart Long Hulp- opleiding opgezet. In oktober 2017 is de eerste lichte verpleegkundigen gestart met deze specialistische opleiding. De verpleegkundigen volgen zes maanden de Medium Cardiac Care opleiding met een aanvulling longgeneeskunde van drie maanden. Het is mooi om te zien dat we met elkaar draagvlak hebben gecreëerd en samen een nieuwe specialistische opleiding hebben gerealiseerd. Nu ook andere ziekenhuizen met een EHLH starten, zal de vraag naar deze specialisatie alleen maar toenemen."

2.3 Verpleegkundige en beroeps(vervolg)opleidingen

Trainee traject Verpleegkunde

In 2017 is een trainee traject verpleegkunde gestart in het Spaarne Gasthuis. Een persoonlijk ontwikkeltraject voor startende verpleegkundigen, of verpleegkundigen die in een andere sector van de gezondheidszorg hebben gewerkt en weinig tot geen ziekenhuiservaring hebben. Het traject duurt maximaal één jaar, waarbij de trainee op twee verschillende afdelingen ervaring op gaat doen op basis van een arbeidscontract. Daarnaast wordt er 8 uur per maand besteed aan persoonlijke ontwikkeldoelen. Het verschil met de gangbare stage is dat bij een trainee traject de verpleegkundige zelf de verantwoordelijkheid heeft in de zorg aan de patiënt, zodat zij kan laten zien wat zij in huis heeft. De nadruk ligt op het zich als professional verder ontwikkelen en het ontdekken van talenten.

Verkort opleidingstraject voor doktersassistenten

Om een toekomstig tekort van doktersassistenten voor te zijn is een verkort opleidingstraject beroepsbegeleidende leerweg (bbi) van 1½ jaar gestart. Het Spaarne Gasthuis werkt hierin samen met het ROC TOP. In september 2017 startten drie leerpoli's (orthopedie, kindergeneeskunde en oogheelkunde). In 2018 wordt dit aantal uitgebreid tot negen (grotere) poliklinieken. Op de poli leer je tijdens het werken. De leerling gaat 1 dag per week naar school. Gedurende de opleiding van 18 maanden hebben de leerling-doktersassistenten leerwerkperiodes op 3 verschillende poliklinieken.

Nieuwe opleiding Eerste hartlonghulp

In februari 2017 opende het Spaarne Gasthuis, na de Noordwest Ziekenhuisgroep, als tweede ziekenhuis in Nederland een Eerste hartlonghulp (EHLH). De EHLH is een unieke triage-afdeling waar patiënten met een (vermeend) acute cardiale- of longaandoening worden gepresenteerd en geobserveerd, met eventueel directe behandeling. Om verpleegkundigen op de EHLH goed toe te rusten met zowel cardiale als longexpertise bleek een nieuwe specialistische opleiding nodig, naast de bijscholing voor CCU- verpleegkundigen. In samenwerking met de Noordwest Ziekenhuisgroep en de Amstel Academie heeft het Spaarne Gasthuis een Eerste hartlonghulopleiding opgezet. In oktober 2017 startte de eerste lichte verpleegkundigen. Zij volgen zes maanden de Medium Cardiac Care opleiding, aangevuld met kennis op het gebied van longgeneeskunde van drie maanden.

2.4 Trainingen

Assessments

In de visie op leren van het Spaarne Gasthuis ('leren om te presteren') staat centraal dat professionals maximale verantwoordelijkheid en vrijheid krijgen om zich te ontwikkelen. Ze kunnen zelf beslissen welke middelen ze inzetten om bekwaam en bevoegd te worden en te blijven (zelfsturing). Om zicht te krijgen op de eigen ontwikkelpunten, drijfveren dan wel leerstijlen biedt de Academie ondersteuning met de inzet van HFM ontwikkelassessments en drijfveren- en Learning Agility scans bij zowel individuele medewerkers als bij teams. Ook het terugkoppelen van de resultaten en het geven van advies over vervolgstappen horen hierbij.

Connected Learning

Connected Learning is het Management Development-traject voor leidinggevenden 3^e echelon. Dit traject volgt uit een samenwerking tussen de Academie en afdeling HR. De uitkomsten van de ontwikkelassessments HFM 2016 onder leidinggevenden, vormden de basis voor het programma. In 2017 namen de leidinggevenden deel aan workshops Self-awareness. Hierin stonden de eigen manier van leren en omgang met veranderingen (wendbaarheid van leren) centraal. Ook startten workshops Learning Agility voor het verbreden en verdiepen van de eigen leerstijlen.

Leren@work

In 2017 is het programma leren@work gestart op 20 pilot-verpleegafdelingen en poli's. Afdelingen krijgen extra tijd voor leerbegeleiding (fte), en ondersteuning vanuit de Academie om de professional te leren zelfstandig te leren. Doel van leren@work is het realiseren van een leercultuur waarin medewerkers:

- zelf de verantwoordelijkheid nemen om vakbekwaam te zijn en te blijven
- elkaar ondersteunen bij het leren op de werkplek en gebruik maken van elkaars expertise, ook interdisciplinair
- zicht hebben op hun kwaliteiten en ontwikkelpunten, daarbij ondersteund door (zelf)reflectie, toetsing, assessments, speak-up, intervisie en coaching
- onbepaald kunnen leren door ondersteuningsmateriaal op de afdeling en door een ziekenhuisbreed aanbod in het digitale leerportaal LIZ.

Gastvrijheid

Medewerkers van de afdeling Services maken zich sterk voor goed gastheer/vrouwschap aan patiënten, bezoekers en medewerkers. Zij streven naar een vier sterren gastvrijheidsbeleving. Hiervoor is de samenwerking gestart met 'Gastvrijheid in Bedrijf' en Landgoed Duin & Kruidberg, die leidde tot het programma 'Puur Gastvrij'. Dit programma liet medewerkers van Services zelf de vier sterrenbeleving ervaren in een inspiratiesessie op het landgoed. Vervolgens vertaalden zij dit naar hun eigen werkomgeving in het ziekenhuis. Daarnaast was er een speciaal ambassadeursprogramma om de kennis te borgen op de afdeling. Leidinggevendenden volgden aparte leiderschapssessies om medewerkers hierin te begeleiden, een voorbeeldrol te vervullen en de borging te realiseren op de eigen afdeling.

Doktersassistenten 'leren on the job'

Op de polikliniek chirurgie leren doktersassistenten steeds vaker in de praktijk in plaats van klassikaal. Dat bevalt aan alle kanten goed, volgens afdelingshoofd Silvia Duwel. "Dit 'leren on the job' komt in vele vormen voor. Zo leert een doktersassistent het EPD-systeem doorgronden doordat er iemand naast haar zit om het voor te doen en tips en tricks te geven. Ook werken er steeds meer leerlingen in opleiding, die het vak vooral in de praktijk leren. En we laten medewerkers meelopen op andere afdelingen. Ik merk dat deze praktische manier van leren perfect aansluit bij de individuele behoefte. Bij klassikaal onderwijs gaat het vaak te snel of te langzaam. Nu leren medewerkers een-op-een tijdens hun werk wat ze nog niet weten. We voldoen op maat aan de leerbehoefte, waarbij we aansluiten op de fase in hun carrière en inspelen op individuele leerdoelen. Zo blijft leren leuk en de betrokkenheid is veel groter. Van medewerkers hoor ik dat ze het vooral veel veiliger, laagdrempeliger en praktischer vinden. Ze durven te vragen wat ze niet weten en aan te geven als het te snel gaat. Daardoor is het leerrendement veel hoger."

Rekenen in de zorg

In het najaar van 2017 is een nieuwe rekenmodule in het Spaarne Gasthuis geïntroduceerd. Deze op maat gemaakte e-learning is verplicht voor alle zorgprofessionals. De rekenvaardigheid wordt getoetst door middel van een adaptieve e-learningmodule. De opbouw van de module is zo ingericht dat de zorgprofessional, bij gebleken zwakte voor een bepaald type rekenopgave, extra stof aangeboden krijgt. Naast rekenopgaven voorziet de module in uitleg en extra oefening. De zorgprofessional wordt op deze wijze niet alleen getoetst, maar vooral verder gebracht in zijn rekenvaardigheid: hij kan de module pas beëindigen bij een 100% score.

Basic Life Support (BLS)

Het Spaarne Gasthuis beschikt over een nieuw enthousiast team van officiële NRR (Nederlandse Reanimatie Raad) erkende instructeurs die de BLS/P(Pediatric)- trainingen verzorgen voor meer dan 4000 SG-medewerkers. De trainers zijn intern opgeleid.

Advanced Life Support (ALS)

ALS-aandachtvelders van de afdelingen ICU, CCU, EHLH (Eerste hartlonghulp), SEH en OK zijn opgeleid als ERC(European Research Council)/NRR ALS-provider. Zij organiseren scenariotrainingen op hun eigen afdeling. Hiervoor zijn geavanceerde luchtwegpoppen aangeschaft die via een speciaal monitor/defibrillatorsysteem zijn aan te sturen in verschillende scenario's. De instructeur kan tijdens de scenariotraining de parameters zoals hartritme, bloeddruk, zuurstofsaturatie, CO2, etc. zelf aanpassen, zelfs bij LOTUS-slachtoffers. Op deze manier kan het reanimatieonderwijs op iedere werkplek plaatsvinden. Voor de scenariotrainingen op de afdeling verloskunde is een vergelijkbaar systeem ingevoerd, die naast voornoemde parameters ook de weëenactiviteit en de hartslag van het ongeboren kind kan monitoren.

Skillslab

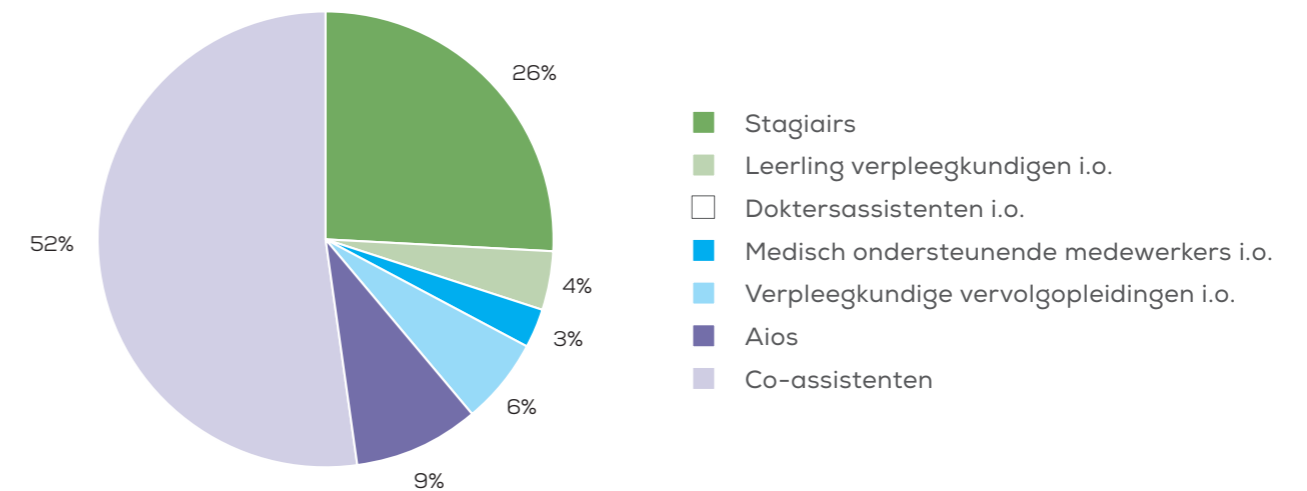
Het skillslab van locatie Haarlem heeft een andere ruimte met een meer multifunctioneel karakter gekregen. Er is nu plaats voor drie bedden. Naast het oefenen van de voorbehouden en risicovolle handelingen worden hier ook scenariotrainingen zoals de ALS, en CRM-trainingen georganiseerd.

Goodhabituz

Medewerkers van het Spaarne Gasthuis kunnen naast de verplichte trainingen ook zogenaamde soft skills-trainingen (Goodhabituz) volgen (zoals mindfulness, agressietraining, talentontwikkeling etc). Er is een aanbod van ruim 100 e-learnings, die gratis en thuis te volgen zijn.

2.5 Onderwijs in cijfers

Het aantal coassistenten, dat een deel van hun opleiding in het Spaarne Gasthuis volgt, is in 2017 toegenomen. Het aantal aios bleef gelijk aan de voorgaande jaren: dit was een onverwachte uitkomst en bevestigt de toppositie van het Spaarne Gasthuis voor het aantrekken van medische vervolgoopleidingen. Voor alle aantallen van leerlingen, studenten, stagiaires etc zie volgende figuur 3 en 4.

Figuur 3 en 4: Verdeling leerlingen en studenten 2017 (aantal personen)

Leren rekenen zonder examenstress

Alle beroepsgroepen die zich in het Spaarne Gasthuis met medicatie bezighouden, moeten goed kunnen rekenen. Eind 2017 is hiervoor een e-learningmodule rekenvaardigheid geïntroduceerd. Onderwijscoördinator Marianne Voskamp: "Medewerkers leren online, aan de hand van casussen, rekenvaardigheden die ze in de dagelijkse praktijk nodig hebben. Het mooie is dat de methode adaptief is. Als je bijvoorbeeld moeite hebt met het berekenen van percentages, krijg je net zo lang oefeningen met procenten totdat je dat onder de knie hebt. De ruim 500 medewerkers die de module al hebben afgerond, zijn 'bekwaam' op het gebied van rekenvaardigheid. Voor medewerkers is het fijn dat de oude rekentoets hiermee tot het verleden hoort, terwijl we hiermee minstens hetzelfde resultaat bereiken. Natuurlijk moeten ze de module binnen een bepaalde periode gemaakt hebben. Maar dit is beter inpasbaar. Medewerkers werken aan de module op een tijd die hun schikt én worden op maat getraind. De methode is dus minstens even effectief als de rekentoets én geeft geen 'examenstress'."

3. Wetenschap in ontwikkeling

Wetenschappelijk onderzoek krijgt steeds meer vorm en aandacht binnen het Spaarne Gasthuis. De focus in 2017 ligt op toegepast klinisch onderzoek, uitgevoerd door een grote groep masterstudenten (22) en de uitbreiding van verpleegkundig onderzoek, dat hieronder nader wordt besproken. Onderzoekers van het Spaarne Gasthuis hebben aan meer dan 100 publicaties bijgedragen. Alle publicaties zijn vindbaar via RefWorks (zie voor instructie bijlage nr 3), en achter in dit jaarverslag opgenomen (bijlage nr 4).

3.1 Wet- en regelgeving

In 2017 maakte het Spaarne Gasthuis kans bezocht te worden door de Inspectie voor GezondheidsZorg (IGZ). Team Onderzoek had zich hierop goed voorbereid: onder meer met de studieregistratie voor overzichten van inclusies, BROK en GCP-certificeringen.

Er is veel tijd gestoken in de implementatie van de privacywetgeving, de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die in mei 2018 van kracht wordt. Deze wet heeft veel invloed op de uitvoering van de verschillende studies in het Spaarne Gasthuis. In 2017 is team Onderzoek, in samenwerking met de juridische afdeling, gestart met de voorbereidingen.

Daarnaast is er 3 jaar geïnvesteerd in de ontwikkeling van een ICT-programma dat gepseudonimiseerd zoeken in het patiëntendossier mogelijk maakt. Hiervoor is CTcue in 2017 in gebruik genomen. Met deze tool kunnen medewerkers gecodeerde patiëntgegevens opzoeken in het elektronisch patiëntendossier EPIC en zo data verzamelen of potentiële studiedeelnemers identificeren. Het programma wordt vanaf dat moment actief gebruikt voor het identificeren van geschikte patiënten voor studies, de inclusie en de voorbereiding op retrospectief statusonderzoek.

Verder is een start gemaakt met de voorbereidingen van een nieuwe procedure voor METC-beoordelingen. Volgens deze procedure moet de raad van bestuur van het Spaarne Gasthuis binnen 10 werkdagen aan WMO-plichtig geneesmiddelenonderzoek lokale goedkeuring geven. (In sommige gevallen duurt dit momenteel tot wel 6 maanden). Deze goedkeuringsprocedure – het tekenen van het contract, onderhandelingen over de begroting en toetsing op lokale uitvoerbaarheid – moet dus aanzienlijk worden versneld wil het Spaarne Gasthuis nog kunnen blijven deelnemen. Dit vraagt om een goede samenwerking van alle betrokken afdelingen, zowel leidende als ondersteunende diensten en een herorganisatie van het systeem.

3.2 Adviescommissie Lokale Uitvoerbaarheid Spaarne Gasthuis

De ACLU adviseert de raad van bestuur over de lokale uitvoerbaarheid van nieuwe wetenschappelijke studies in het Spaarne Gasthuis. Aan deze ziekenhuiscommissie nemen vier medewerkers van de Spaarne Gasthuis Academie deel (waaronder epidemiologen en de senior adviseur wetenschap). De commissie vergadert 1 x per 4 weken. Tijdens deze vergaderingen worden studies en amendementen beoordeeld.

In 2017 zijn 107 onderzoeken ingediend ter beoordeling van de lokale uitvoerbaarheid, waarvan 45 WMO-plichtige onderzoeken, 32 nWMO-plichtige onderzoeken en 30 retrospectieve statusonderzoeken (ACLU Light). Hiervan zijn 16 onderzoeken opgezet door medewerkers van het Spaarne Gasthuis. De overige studies zijn extern geïnitieerd.

Npower; Nurses emPOWERed for professional practice

Catharina van Oostveen, senior adviseur wetenschap Spaarne Gasthuis Academie, is als hoofdonderzoeker betrokken bij onderzoek naar de organisatie en ontwikkeling van verpleegkundige zorg. Verpleegkundigen die werken in ziekenhuizen met een sterk leiderschap in een professionele werkomgeving (hoog aantal bachelor-level verpleegkundigen (BSN) en vooruitzichten voor professionele ontwikkeling) ervaren meer autonomie en controle over hun werk en een betere samenwerking met artsen. Deze professionele verpleegkundige werkomgeving heeft een positief effect op patiëntuitkomsten, maar ook op personele en organisatieuitkomsten.

Een groeiend aantal ziekenhuizen in Nederland transformeert momenteel hun functionele verpleegkundige werkomgevingen in professionele werkomgevingen door functiedifferentiatie te implementeren en twee verpleegprofielen te creëren: een bachelor- en beroepsprofiel. Vanwege ontbrekende evidence en theorie voor een dergelijke transformatie kiezen ziekenhuizen vaak hun eigen weg op basis van ervaring, kennis van andere projecten en contextuele factoren.

Om inzicht te krijgen in de transformatie en uit te zoeken wat de effectiviteit is van empowermentstrategieën die worden gebruikt om deze transformatie te faciliteren heeft het Spaarne Gasthuis een nieuwe verpleegkundige onderzoekslijn 'Nurses emPOWERed for professional practice' (NPower) opgezet, in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Ziekenhuizen (NVZ), de Erasmus School for Health Policy & Management (ESHPM) en IQ Healthcare van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Zeven aanvragen voor gesubsidieerd onderzoek zijn ingediend bij het stimuleringsfonds van het Spaarne Gasthuis, waarvan er vier zijn toegekend (totaal een bedrag van € 60.000) aan Steven Oosterling, chirurg, Marlies van Houten, kinderarts, Ellert van Soest, MDL-arts en Woytek Polomski, revalidatiearts.

3.3 Verpleegkundig onderzoek

De verpleegkundige speelt een cruciale rol in de toename van complexe zorgvragen en meer focus op zelfmanagement. Het Spaarne Gasthuis stimuleert daarom verpleegkundig onderzoek en het toepassen van de uitkomsten in de praktijk. Op dit moment lopen er twee verpleegkundige onderzoekslijnen in het Spaarne Gasthuis:

- 1) onderzoek naar verpleegkundige interventies
- 2) onderzoek naar de organisatie van verpleegkundige zorg

Een voorbeeld van een verpleegkundige onderzoekslijn is de NPower lijn, zie kader.

Output

In 2016 is een subsidie uit het Citrienfonds van de Nederlandse Federatie van Universitaire ziekenhuizen (NFU) verkregen voor onderzoek binnen de NPower onderzoekslijn; 'Sturen op een Positieve Professionele Werkomgeving voor Perfecte Patiëntenzorg door Top Teams', de SUPPORTT studie. Tevens zijn een eerste systematische review, een commentaar en kwalitatieve studie gepubliceerd.

3.4 Wetenschap In Beeldsymposium

Op 6 april 2017 vond het symposium 'Wetenschap in Beeld' plaats. De Spaarne Gasthuis Academie koos dit jaar voor een nieuwe aanpak om meer mensen te bereiken en wetenschap meer toegankelijk maken. Dit door begrijpelijke taal te gebruiken en gebruik te maken van digitale middelen (vlogs). Tijdens het diner konden onderzoekers pitchen aan tafel. Het avondprogramma bestond uit presentaties door vier genomineerde onderzoekers. De avond werd afgesloten met gastspreker/volksfilosoof Bas Haring. Aan het eind van deze wetenschapsavond werd aan arts-onderzoeker Daan Barug de prijs voor de beste pitch uitgereikt. Marta Reyman (zie foto kader), ook arts-onderzoeker, had de beste presentatie en kreeg de juryprijs en de Reinier Veenhovenpenning. De publieksprijs was voor Sophie Osseweijer, verpleegkundig specialist.

Prijswinnaars Reinier Veenhovenpenning

Eerste prijs microbiom- onderzoek in eerste levensjaar

Tijdens het Wetenschap in Beeldsymposium van 2017 won arts-onderzoeker Marta Reyman de Reinier Veenhovenpenning. Zij kreeg deze prijs voor haar presentatie over de ontwikkeling van het darmmicrobiom in het eerste levensjaar van 120 gezonde kinderen uit het zogenoemde MUIS-onderzoek. Kinderarts Marlies van Houten is hoofdonderzoeker van deze studie, die wordt uitgevoerd in samenwerking met het Wilhelmina Kinderziekenhuis en het RIVM.

Marta: "We wilden achterhalen welke factoren in het eerste levensjaar van invloed zijn op de darmbacteriën. Voor deze intensieve studie zijn regelmatig huisbezoeken afgelegd, veel monsters verzameld en uitgebreide vragenlijsten afgenomen. Door de ontlasting van deze kinderen te onderzoeken, ontdekten wij dat de geboortewijze van invloed is op de darmbacteriën. Bij kinderen die met een keizersnede ter wereld kwamen, zagen we bijvoorbeeld een andere samenstelling van de darmbacteriën: zij bevatten meer potentieel ziekmakende bacteriën in de darm. De prijs is een mooie erkenning voor alle collega's die hebben meegewerkt aan dit onderzoek. Zelf heb ik hierdoor meer vertrouwen gekregen in mijn presentatievaardigheden. We doen heel belangrijk onderzoek, maar je moet het ook goed over kunnen brengen. Alleen dan vindt het de weg naar de praktijk. Gelukkig delen we binnen het Spaarne Gasthuis onze onderzoeksresultaten en kennis. Dat wordt mede bevorderd door het symposium en deze prijs."

Bijlage 1

Statistieken gebruik Clinical Key en UpToDate

Clinical Key [Elsevier] gebruik in cijfers 2017

Content views totaal	10.170
PDF downloads	3.530
Content prints	228
E-book raadpleging*	5.284
E-journal raadpleging **	3.593

*dit gebeurde uit 440 verschillende titels / ** dit gebeurde uit 379 verschillende titels

UpToDate [Wolters Kluwer] gebruik in cijfers 2017

Gebruik on-site netwerk	39.016
Gebruik remote access	2.371
Gebruik mobiele app	2.053
Gemiddeld gebruik per week	835

Bijlage 2

Jaarverslag Centrale Opleidingscommissie (COC) 2017

De leden van de COC kwamen gedurende het verslagjaar, vijfmaal in vergadering bijeen afwisselend op locatie Haarlem en Hoofddorp. Het dagelijks bestuur (DB) van de COC elf keer. De vaste vergaderdatum werd ivm conflicterende afspraken voor de voorzitter RvB verschoven van de 1^e donderdag naar de 3^e donderdag van de even maanden.

Bestuurssamenstelling

- Dr. G.J.M. Akkersdijk, chirurg, plv voorzitter
- Mw. dr. M. Eurelings, neuroloog, voorzitter
- Mw. dr. J. Gianotten, gynaecoloog, lid
- Dr. R. van der Hulst, MDL-arts, lid
- Dr. F.H. Krouwels, longarts, lid
- Dr. W. de Ronde, internist-endocrinoloog, lid
- Mw. M.J. van Schie, secretaris, lid
- Dr. A. Spilt, radioloog, lid
- Dr. J.P. de Winter, kinderarts, decaan SGA, lid
- Vertegenwoordiging bestuur SGAAV

De nieuwe voorzitter Marijke Eurelings is het jaar 2017 voortvarend en met enthousiasme van start gegaan. Er vond wekelijks overleg plaats binnen het zogenaamde kern DB (Voorzitter, vice voorzitter en secretaris). Maandelijks DB vergaderingen vonden plaats via videoconferentie waardoor de aanwezigheid van de DB leden eenvoudiger bleek. De ondersteuning van het DB van de COC ontwikkelde zich verder binnen het team medische vervolg opleidingen (team MVO). Elsbeth ten Kate verliet per 1 juni het Spaarne Gasthuis in verband met verhuizing. Haar functie werd per 1 oktober ingevuld door Jirka Born, eerder werkzaam als onderwijskundige aan het VUmc bij de faculteit bewegingswetenschappen.

Het vanaf 2015 ingezette kwaliteitsbeleid van de COC, waarbij de opleidingsgroep zelf kan aangeven welke kwaliteitsinstrumenten ingezet worden binnen een vijfjarencyclus, werd gecontinueerd (en geregistreerd). Tijdens een beleids sessie van het DB op 7 april 2017 werden de volgende speerpunten en doelstellingen vastgelegd:

- individualisering
- fusie en professionalisering/modernisering van de (samengevoegde) opleidingsgroepen
- kwaliteit: transparant beleid omtrent KO, PDCA cyclus, delen van best practices
- voortrekkersrol innemen bij het organiseren van regionaal DOO
- aansluiten bij instellingsvisitaties en regionaal visiteren

Individualisering:

De onderwijskundige van het team MVO biedt ondersteuning bij het vertalen van de regionale opleidingsonderdelen in het kader van de individualisering en de beschrijving hiervan in het lokale opleidingsplan. Het beleid tot het gezamenlijk bekwaamverklaren voor het werken op de SEH en het doen van ANW diensten werd SG-breed vastgelegd. De registratie hiervan is geborgd in het digitale leersysteem (LIZ). De vice voorzitter van de COC en een afvaardiging van het MSB volgden een workshop omtrent de implementatie van het door de federatie ontwikkelde Tokio model (taakherschikking als reactie op de individualisering van de opleiding). De toepasbaarheid van dit model binnen het SG wordt onderzocht door de Raad van Bestuur, Stafbestuur, MSB en COC.

Vanuit de kamer O&W en het MSB is aan de COC gevraagd mee te denken over een standaard roosterbeleid. De voorzitter van de COC presenteerde in de vergadering van december een standaard rooster welke voldoet aan de CAO en wet en regelgeving. Opleidingsgroepen wordt gevraagd om vanaf 2018 dit rooster als leidraad te gebruiken bij het plannen van de dienstblokken.

Fusie:

Om de samenwerking op het gebied van opleiden te bevorderen en af te stemmen werden verdiepingmodules in het kader van teach the teacher georganiseerd bij de (samengevoegde) opleidingsgroepen: kindergeneeskunde, cardiologie, heelkunde, orthopedie en MDL-ziekten. Onderwerpen als: gezamenlijk bekwaamverklaren, mentoraat, ontwikkelen van een visie op opleiden kwamen hierbij aan de orde. Voor de toekomstige leden van de opleidingsgroep werden de Teach the Teacher modules van het AMC en VUmc aangeboden en gefaciliteerd. De videoconferentie tussen de verschillende locaties is voor -bijna alle- vakgroepen gerealiseerd en verloopt naar tevredenheid.

Vanuit de SGA werd ruimte gegeven om de effecten van de inzet van mindfullnes bij arts-assistenten te onderzoeken. Een wetenschapstudent heeft het onderzoek voorbereid en vanaf januari 2018 krijgen alle nieuwe arts-assistenten van het SG een korte cursus mindfullnes aangeboden waarvan de effecten en onderzocht zullen worden.

De opleidingen cardiologie, gynaecologie, klinische chemie, longgeneeskunde, neurologie, en SEH-geneeskunde participeerden in een pilot van de onderzoeksgroep PPO naar de vitaliteit van artsen. De resultaten hiervan zijn gepresenteerd tijdens een bijeenkomst van de professional performance groep in oktober.

Het DB van de COC heeft de in het verleden gehouden audit gesprekken nieuw leven in geblazen door per november te starten met een jaargesprek tussen het zogenaamde kernDB (voorzitter, vice voorzitter en secretaris) en de (plv) opleider. Voorafgaand aan het gesprek wordt het KO bestudeerd op knelpunten en wordt aan opleiders gevraagd punten ter bespreking aan te geven. De gesprekken zijn intensief maar worden door opleiders en kern DB als zeer zinvol ervaren om specifieke opleidingsactiviteiten en eventuele problematiek in een kleine setting te kunnen bespreken. Eventuele actiepunten komen weer terug in het KO.

Kwaliteit:

De structurering van het KO werd door het team MVO verder in gang gezet door deze te koppelen aan de kwaliteitscriteria. Opleiders wordt gevraagd een terugkoppeling te geven op het KO middels het benoemen van verbeteracties in een PDCA cyclus. Hiertoe kregen de opleiders een format aangeboden en werden zij geïnstrueerd om het KO in combinatie met het PDCA format te gebruiken. Op deze wijze wordt de borging van de verbeterpunten niet alleen voor de opleidingsgroep maar ook voor de COC inzichtelijk gemaakt. Het KO van juli 2016 tot juli 2017 werd in juni gestuurd aan de opleidingsgroepen met het verzoek te reageren voor 1 september middels de PDCA structuur.

Tijdens de COC vergaderingen worden gemeenschappelijke verbeterpunten voor de verschillende opleidingen uit het KO besproken en wordt gediscussieerd over de mogelijkheden ter verbetering.

De COC site via het Gasthuisnet is verder ingericht met informatie die opleiders kunnen gebruiken bij de voorbereiding van visitaties, kwaliteitsrapportages, overzichten van deelname Teach the Teacher cursussen, RGS erkenningen enz. Een dashboard waarin een overzicht gegeven wordt van de stand van zaken van de diverse kwaliteitsinstrumenten per opleidingsgroep geeft inzicht in de actuele situatie.

Ontwikkelen regionaal DOO

De verkorting en individualisering van de opleidingen vraagt om een intensievere samenwerking binnen de regio. Binnen de RCOC van het VUmc heeft Marijke Eurelings het voortouw genomen om een regionaal DOO te ontwikkelen welke aangeboden wordt via een gezamenlijke website. Helaas blijkt het afstemmen van de onderdelen van dit regionale DOO en de plannen tot het aanbieden van dit onderwijs via een gezamenlijke website minder eenvoudig. Het bestuur blijft optimistisch dat dit verplichte onderwijs volgend jaar regionaal vormgegeven wordt.

Instellingsvisite:

Er werd een werkgroep gestart vanuit het DB-COC om de RGS instellingsvisite welke in 2018 plaatsvindt voor te bereiden. Vanaf 1 januari 2018 sluit de (toekomstige) nieuwe voorzitter van de RVB prof. Dr. Yvo van Schaik hierbij aan.

Naast de hierboven genoemde en vaste agendapunten van de COC vergadering werden de volgende onderwerpen besproken: modelovereenkomst (integraal overgenomen in SG-lay out conform federatie), implementatie van videoconferentie tbv MDO's en problematiek rondom verbindingsmogelijkheden met locatie Haarlem Noord, videorating, standaardiseren dienstroosters, dienstproblematiek locatie Hoo interne/cardio voorwacht, telefonische bereikbaarheid via DECT, invoeren van jaargesprekken, Tokio module, mede ondertekening in EPIC.

Het laatste half uur van de vergadering werd standaard besteed aan verdieping tijdens de zogenaamde 'themabespreking' met de volgende onderwerpen:

- Individualisering van de opleiding door Ramon van den Berg, project RIO
- Bespreken resultaten DIRECT Enquete en PDCA cyclus kwaliteitsinstrumenten door team MVO en Arthur van Noort (wijze van bespreken resultaten SETQ bij de orthopedie).
- Begeleidingstraject ontwikkeling en carrière van aios kindergeneeskunde door Marie-Jose Walenkamp, kinderarts en coaches van bureau "de gezonde arts"
- Project mindfulness voor startende arts-assistenten door Marijke Eurelings

De vergadering van april werd afgesloten met een thema bijeenkomst omtrent leiderschap in opleiden verzorgd door Salmaan Sana en Jan Willem van de Berg van de federatie. Opleiders en arts-assistenten en discusieerden intensief over het nieuw te ontwikkelen leiderschapsprogramma "better future" van de federatie.

Overzicht opleidingen en locatie 2017

Opleiding	SG	Locatie Haarlem	Locatie Hoofddorp
Anesthesiologie			X
Cardiologie	X		
Chirurgie	X		
Interne geneeskunde	X		
Keel-neus-oorheekunde	X		
Kindergeneeskunde			X
Klinische chemie& laboratoriumgeneeskunde	X		
Klinische fysica	X		
Klinische geriatrie (erkenning vervallen per 1-10-17)		X	
Klinische pathologie		X	
Longziekten en tuberculose	X		
Maag-darm-leverziekten	X		
Mond-, kaak- en aangezichtschirurgie	X		
Neurologie	X		
Nucleaire geneeskunde	X		
Obstetrie & gynaecologie	X		
Orthopedie			X
Plastische chirurgie		X	
Radiologie		X	X
Reumatologie		X	X
Revalidatiegeneeskunde	X		
Spoedeisende hulp geneeskunde		X	
Urologie		X	X
Ziekenhuisfarmacie	X		
Ziekenhuispsychiatrie (aanvraag 1 ^e erkenning)	X		

De vakgroep psychologie heeft een erkenning voor de tweejarige opleiding voor het basisberoep gezondheidszorgpsycholoog en voor het specialisme klinisch psycholoog. De vakgroep geriatrie heeft de erkenning voor het specialisme ouderengeneeskunde en heeft de erkenning tot het opleiden van arts verstandelijk gehandicapten aangevraagd.

Erkende stageplaatsen voor artsen in opleiding tot huisarts zijn er bij de vakgroepen chirurgie/SEH, gynaecologie, interne geneeskunde, kindergeneeskunde, klinische geriatrie, neurologie, psychiatrie en reumatologie.

Overzicht opleidingsvisitaties en proefvisitaties 2017

De nieuwe eisen gesteld door de RGS voor het insturen van de erkenningsaanvraag heeft geleid tot het ontwikkelen van een standaard format voor de notulen van de opleidingsvergadering. De volgende opleidingen werden gevisiteerd voor een hernieuwde erkenning in het Spaarne Gasthuis en kregen toestemming voor uitbreiding en/of samenvoeging van de opleidingsgroep dan wel locatie:

Opleiding	Visitatiedatum	Erkenning tot	Nieuwe erkenning
Cardiologie	18-10-17	24-1-18	Nog niet bekend
Heelkunde	08-12-17	09-03-18	Nog niet bekend
Interne geneeskunde	10-02-17	08-09-19	Twee jaar
Kindergeneeskunde	23-01-17	12-05-22	Vijf jaar
Klinische geriatrie	15-08-17	09-10-17	Afgewezen
MDL	07-09-17	12-12-22	Vijf jaar
Neurologie	10-10-17	12-09-22	Vijf jaar
Gynaecologie	02-06-17	19-07-19	Twee jaar

De proefvisitaties vonden ongeveer een half jaar plaats voor de visitatiedatum. Verslaglegging, verbeterplan en PDCA cyclus moeten conform de nieuwe RGS eisen meegestuurd worden bij de erkenningsaanvraag en bleken in veel gevallen de accelerator te zijn tot verdere samenwerking en afstemming binnen de opleidingsgroep. De verlenging van de erkenning voor de opleiding klinische geriatrie werd na de visitatie in augustus afgewezen o.a. in verband met het feit dat de beide opleiders niet lid zijn van de NVvKG. De opleidingsgroep heeft een zienswijze gesprek aangevraagd bij de RGS. Een eerste erkenning voor de ziekenhuispsychiatrie is ingediend door de opleiders Janine van Venrooij en Julius Segeren waarvoor in december een proefvisitatie plaatsvond met de aios.

Janneke Haisma werd erkend als opleider voor de revalidatiegeneeskunde, Martine Raphael werd benoemd tot plaatsvervangend opleider kindergeneeskunde, Leontien Kerkvliet voor de SEH-geneeskunde en Matthijs Becker voor de ziekenhuisfarmacie.

Het kwaliteitsbeleid van de COC

Aan de hand van de door de opleiders aangegeven jaarplanning werden de volgende kwaliteitsinstrumenten tijdens het verslagjaar ingezet:

- De D-RECT enquête (meting van het opleidingsklimaat) werd gedurende de maand mei uitgevoerd bij 11 opleidingen, met een respons van 77%. De geformuleerde aandacht- en verbeterpunten werden geventileerd uit de notulen van de opleidingsvergadering en opgenomen in het KO. Tijdens de COC vergadering van juni zijn de resultaten plenair besproken en best practices gedeeld. Ter voorbereiding op de erkenningsaanvraag werd de D-RECT enquête en TEAMQ bij de ziekenhuispsychiatrie afgenomen in november.
- Bij 9 opleidingen werd van half november tot begin januari de SETQ (meting opleidingskwaliteit van de leden van de opleidingsgroep) uitgezet. De onderwijskundige heeft mogelijkheden aangegeven om de resultaten binnen de vakgroep te bespreken.
- In 2017 zijn 56 exitgesprekken gevoerd door het team MVO met vertrekkende aios. In verband met het afgesproken transparante kwaliteitsbeleid van de COC worden de resultaten teruggekoppeld in het KO.
- In het kwaliteits overzicht (KO) worden de resultaten van alle hier boven genoemde kwaliteitsinstrumenten weergegeven. Jaarlijks wordt dit overzicht met aandachtspunten teruggekoppeld aan de opleiders met het verzoek een plan van aanpak te formuleren en het jaarplan voor hun opleiding hierop aan te passen.
- Op 7 december 2017 werd door Elsbeth ten Kate en Lourens Robbers (SGAAV) en Marijke Eurelings een presentatie gehouden met als onderwerp: "COC: samen optrekken bij (dreigende) problemen" waarbij het KO als early warning system werd gepresenteerd.

Scholing

Ongeveer 225 nieuwe artsen participeerden aan het verplichte vierdaagse introductie- en trainingssprogramma. De trainingspoule voor de ABCDE trainingen werd uitgebreid met een aantal SEH-artsen om op deze wijze de continuïteit van trainers te borgen. Een werkgroep geïnitieerd vanuit de RvB is gestart met het ontwikkelen van een ziekenhuisbreed introductieprogramma, hetgeen doorontwikkeld wordt in 2018.

Op initiatief van de voorzitter COC werd in oktober het eerste Spaarne Gasthuis brede morele beraad gehouden georganiseerd door de Ethische commissie. De belangstelling was groot en zal beslist vervolg krijgen op beide locaties in 2018.

Intervisie bijeenkomsten waren er voor de aios op de afdeling kindergeneeskunde, gynaecologie en interne geneeskunde.

Onderwerpen discipline overstijgend onderwijs (DOO) 2017 en symposia:

- Kwaliteit en veiligheid: training in escape room
- Convenant medische Technologie door Annetje Guedion en Mark den Blanken, aios klinische fysica en Hugo Spruijt, klinisch fysicus. Aanschaf medische apparatuur
- Wetenschapsymposium: Wetenschap in beeld: hoe maak je wetenschap toegankelijk?
- Arts assistenten symposium: Antistolling: Echt nodig of overbodig?.

Ondanks de interessante presentaties en uitgebreide voorbereiding van het DOO, blijkt het lokaal te organiseren onderwijs een uitdaging. De presentie van aios en opleiders blijkt bij alle momenten zeer teleurstellend.

Spaarne Gasthuis Assistenten Vereniging (SGAAV)

De leden van het bestuur van de SGAAV waren actief vertegenwoordigd in de maandelijkse DB en de reguliere COC vergaderingen en proefvisitaties. Om de continuïteit te waarborgen werd aan hen gevraagd om een vaste afvaardiging te leveren. De volgende problememen zijn o.a. door hun gesig-naleerd en samen met het bestuur van de COC opgepakt: telefonie, videoconferentie, roosterproblem-atiek, overurencompensatie, DOO presentie. Op 29 juni werd het arts-assistenten symposium geor-ganiseerd met presentaties van arts-assistenten. Als onderwerp werd gekozen: antistolling: nodig of overbodig?

Opleidingsetalage

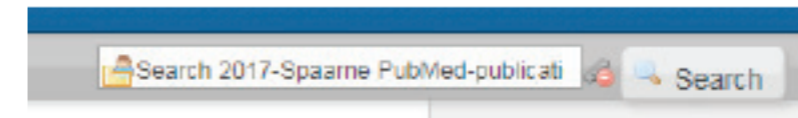
De stage "Leiderschap en management welke vanaf 2016 via de landelijke opleidingsetalage wordt aangeboden is met succes ingevuld. Zes aios hebben deze stage in 2017 gedurende een half jaar gevolgd. Een van de aios, Freek van Brussel, heeft tijdens het MMV congres tijdens de workshop Better Future: leiderschap in opleiden een presentatie gehouden op welke wijze het SG deze stage invult. Een nieuwe stage: Leiderschap in opleiden" is ontwikkeld en wordt inmiddels ook aangeboden via de opleidingsetalage. De eerste aios zal in 2018 onder leiding van de voorzitter COC deze stage gaan volgen.

Algemeen	Leiderschap en management Leiderschap in opleiden
Heelkunde	Gastro-enterologie/oncologie Gastro-intestinale chirurgie Longchirurgie Oncologie Traumatologie Vaatchirurgie
Interne geneeskunde	Acute interne geneeskunde
Kindergeneeskunde	De Popla-poli: Poep- en plasproblemen op de kinderleeftijd Diabetes Sociale pediatrie
Gynaecologie & obstetrie	Urogynaecologie/bekkenbodem Benigne gynaecologie De algemene praktijk Perinatalogie
Orthopedische chirurgie	Heupprothesiologie Knieprothesiologie Schouder Voet en enkel

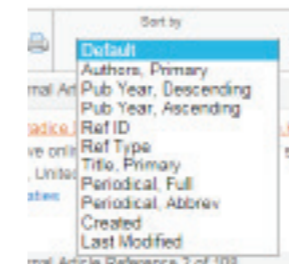
Bijlage 3

Hoe vind ik publicaties 2017 in RefWorks

Dit jaar bieden we digitaal, via literatuurreferentieprogramma RefWorks, de publicatielijst aan. [Deze link](#) geeft toegang tot de actuele lijst. Standaard is de publicatielijst gesorteerd op alfabetische volgorde van de eerste auteur. Het is mogelijk die volgorde te wijzigen of om te zoeken op naam, titel of trefwoord. De zoekfunctie staat rechts bovenaan:

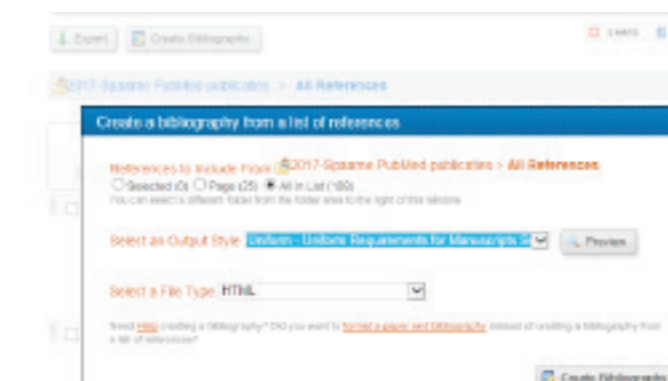
In de grijze balk boven het eerste artikel is de 'sort by'-functie te vinden voor wijzigen van de sortering:

Voor het inzien van de het volledige artikel in pdf klikt u op het paperclipje in de smalle grijze balk boven elk artikel en vervolgens op het uitklapmenu dat verschijnt. Namen van auteurs van Spaarne Gasthuis staan in de benaming van de pdf in kapitalen vermeld.

Uiteraard is het ook mogelijk om via de knop 'create bibliography' boven aan de pagina een lijst van alle publicaties te exporteren.

Bijlage 4

Publicaties Spaarne Gasthuis 2017 opgenomen in PubMed

1. Almquist M, von Allmen RS, Carradice D, Oosterling SJ, McFarlane K, Wijnhoven B. A prospective study on an innovative online forum for peer reviewing of surgical science. *PLoS One*. 2017;12:e0179031.
2. Amraoui F, Keet SW, Schut NH. Acute kidney injury: Finding a needle in a haystack. *Eur J Intern Med*. 2017:e1-e2.
3. Backes M, Dingemans SA, Dijkgraaf MGW, et al. Effect of Antibiotic Prophylaxis on Surgical Site Infections Following Removal of Orthopedic Implants Used for Treatment of Foot, Ankle, and Lower Leg Fractures: A Randomized Clinical Trial. *JAMA*. 2017;318:2438-2445.
4. Beijers AJ, Oerlemans S, Mols F, et al. The magnitude of neurotoxicity in patients with multiple myeloma and the impact of dose modifications: results from the population-based PROFILES registry. *Ann Hematol*. 2017;96:653-663.
5. Boerekamps A, Van den Berk GE, Fanny LN, et al. Declining HCV incidence in Dutch HIV positive men who have sex with men after unrestricted access to HCV therapy. *Clin Infect Dis*. 2017.
6. Boriani G, Tukkie R, Biffi M, et al. Atrial antitachycardia pacing and atrial remodeling: a substudy of the international, randomized MINERVA trial. *Heart Rhythm*. 2017;14:1476-1484.
7. Bosch AATM, de Steenhuijsen Piters WAA, van Houten MA, et al. Maturation of the Infant Respiratory Microbiota, Environmental Drivers and Health Consequences: A Prospective Cohort Study. *Am J Respir Crit Care Med*. 2017;196:1582-1590.
8. Bosch LJW, de Wit M, Pham TV, et al. Novel Stool-Based Protein Biomarkers for Improved Colorectal Cancer Screening: A Case-Control Study. *Ann Intern Med*. 2017;167:855-866.
9. Bouma BJ, Riezenbos R, Voogel AJ, et al. Appropriate use criteria for echocardiography in the Netherlands. *Neth Heart J*. 2017.
10. Bouman-Wammes EW, van den Berg HP, de Munck L, et al. A randomised phase II trial of docetaxel versus docetaxel plus carboplatin in patients with castration-resistant prostate cancer who have progressed after response to prior docetaxel chemotherapy: The RECARDO trial. *Eur J Cancer*. 2017;90:1-9.
11. Bruins AA, Kistemaker KRJ, Boom A, Klaessens JHGM, Verdaasdonk RM, Boer C. Thermographic skin temperature measurement compared with cold sensation in predicting the efficacy and distribution of epidural anesthesia. *J Clin Monit Comput*. 2017.
12. Chapman AR, Lee KK, McAllister DA, et al. Association of High-Sensitivity Cardiac Troponin I Concentration With Cardiac Outcomes in Patients With Suspected Acute Coronary Syndrome. *JAMA*. 2017.
13. Chawla H, van der List JP, Christ AB, Sobrero MR, Zuiderbaan HA, Pearle AD. Annual revision rates of partial versus total knee arthroplasty: A comparative meta-analysis. *Knee*. 2017;24:179-190.
14. Chesnaye NC, van Stralen KJ, Bonthuis M, et al. The association of donor and recipient age with graft survival in paediatric renal transplant recipients in a European Society for Paediatric Nephrology/European Renal Association-European Dialysis and Transplantation Association Registry study. *Nephrol Dial Transplant*. 2017;32:1949-1956.

15. Chesnaye NC, van Stralen KJ, Bonthuis M, Harambat J, Groothoff JW, Jager KJ. Survival in children requiring chronic renal replacement therapy. *Pediatr Nephrol*. 2017.
16. Coebergh van den Braak RRJ, van Rijssen LB, van Kleef JJ, et al. Nationwide comprehensive gastro-intestinal cancer cohorts: the 3P initiative. *Acta Oncol*. 2017:1-8.
17. Danhof NA, van Wely M, Koks C, et al. The SUPER study: protocol for a randomised controlled trial comparing follicle-stimulating hormone and clomiphene citrate for ovarian stimulation in intrauterine insemination. *BMJ Open*. 2017;7:e015680-2016-015680.
18. Daniels L, Unlu C, de Korte N, et al. Randomized clinical trial of observational versus antibiotic treatment for a first episode of CT-proven uncomplicated acute diverticulitis. *Br J Surg*. 2017;104:52-61.
19. de Jong F, Merelle ME, van Vuurden DG, Kaspers GJ. An 8-Year-Old Girl with Ocular Swelling. *J Pediatr*. 2017;181:324-324.e1.
20. de Schipper LJ, Baharoglu MI, Roos YBWEM, de Beer F. Medical Treatment for Spontaneous Anticoagulation-Related Intracerebral Hemorrhage in the Netherlands. *J Stroke Cerebrovasc Dis*. 2017;26:1427-1432.
21. de Wilde A, van Maurik IS, Kunneman M, et al. Alzheimer's biomarkers in daily practice (ABIDE) project: Rationale and design. *Alzheimers Dement (Amst)*. 2017;6:143-151.
22. Fabius TM, Eijsvogel MM, van der Lee I, Brusse-Keizer M, de Jongh FH. The TL,NO /TL,CO ratio cannot be used to exclude pulmonary embolism. *Clin Physiol Funct Imaging*. 2017;37:400-404.
23. Ferree S, Hietbrink F, van der Meijden OA, Verleisdonk EJ, Leenen LP, Houwert RM. Comparing fracture healing disorders and long-term functional outcome of polytrauma patients and patients with an isolated displaced midshaft clavicle fracture. *J Shoulder Elbow Surg*. 2017;26:42-48.
24. Geervliet PC, van den Bekerom MPJ, Spruyt P, Curvers M, van Noort A, Visser CPJ. Outcome and revision rate of uncemented glenohumeral resurfacing (C.A.P.) after 5-8 years. *Arch Orthop Trauma Surg*. 2017;137:771-778.
25. Goedhart NS, van Oostveen CJ, Vermeulen H. The effect of structural empowerment of nurses on quality outcomes in hospitals: a scoping review. *J Nurs Manag*. 2017.
26. Goldberg SL, Cortes J, Gambacorti-Passerini C, et al. First-line treatment selection and early monitoring patterns in chronic phase-chronic myeloid leukemia in routine clinical practice: SIMPLICITY. *Am J Hematol*. 2017.
27. Grooten IJ, Koot MH, van der Post JA, et al. Early enteral tube feeding in optimizing treatment of hyperemesis gravidarum: the Maternal and Offspring outcomes after Treatment of HyperEmesis by Refeeding (MOTHER) randomized controlled trial. *Am J Clin Nutr*. 2017.
28. Gurnani N, van Deurzen DFP, van den Bekerom MPJ. Shoulder-specific outcomes 1 year after nontraumatic full-thickness rotator cuff repair: a systematic literature review and meta-analysis. *Shoulder Elbow*. 2017;9:247-257.
29. Harmsen RTE, Nicolai MPJ, Den Oudsten BL, et al. Patient sexual function and hip replacement surgery: A survey of surgeon attitudes. *Int Orthop*. 2017;41:2433-2445.
30. Heemskerk CPM, Pereboom M, van Stralen K, et al. Risk factors for QTc interval prolongation. *Eur J Clin Pharmacol*. 2017.

31. Heuvelmans MA, Vliegthart R, de Koning HJ, et al. Quantification of growth patterns of screen-detected lung cancers: The NELSON study. *Lung Cancer*. 2017;108:48-54.
32. Hoogervorst P, Bergen CV, Van den Bekerom M. Management of Osteoporotic and Neuropathic Ankle Fractures in the Elderly. *Curr Geriatr Rep*. 2017;6:9-14.
33. Hooker AB, de Leeuw R, van de Ven PM, et al. Prevalence of intrauterine adhesions after the application of hyaluronic acid gel after dilatation and curettage in women with at least one previous curettage: short-term outcomes of a multicenter, prospective randomized controlled trial. *Fertil Steril*. 2017;107:1223-1231.
34. Hookey L, Louw J, Wiepjes M, et al. Lack of benefit of active preparation compared with a clear fluid-only diet in small-bowel visualization for video capsule endoscopy: results of a randomized, blinded, controlled trial. *Gastrointest Endosc*. 2017;85:187-93.
35. Hookey L, Louw J, Wiepjes M, et al. Response. *Gastrointest Endosc*. 2017;85:684-685.
36. Hummel SB, van Lankveld JJDM, Oldenburg HSA, et al. Efficacy of Internet-Based Cognitive Behavioral Therapy in Improving Sexual Functioning of Breast Cancer Survivors: Results of a Randomized Controlled Trial. *J Clin Oncol*. 2017;35:1328-1340.
37. Ide J, Mochizuki Y, van Noort A, et al. Local rhBMP-12 on an Absorbable Collagen Sponge as an Adjuvant Therapy for Rotator Cuff Repair—A Phase 1, Randomized, Standard of Care Control, Multicenter Study: Part 2—A Pilot Study of Functional Recovery and Structural Outcomes. *Orthop J Sports Med*. 2017;5:2325967117726740.
38. Jansen CHJR, Elisen MGLM, Leenstra CW, Kaaijk EM, van Stralen KJ, Verhoeve HR. Longer time interval between semen processing and intrauterine insemination does not affect pregnancy outcome. *Fertil Steril*. 2017;108:764-769.
39. Jutten RJ, Harrison J, Lee Meeuw Kjoer PR, et al. A novel cognitive-functional composite measure to detect changes in early Alzheimer's disease: Test-retest reliability and feasibility. *Alzheimers Dement (Amst)*. 2017;10:153-160.
40. Kapetis D, Sassone J, Yang Y, et al. Network topology of NaV1.7 mutations in sodium channel-related painful disorders. *BMC Syst Biol*. 2017;11:28-016-0382-0.
41. Kersten FAM, Nelen WLDM, van den Boogaard NM, et al. Implementing targeted expectant management in fertility care using prognostic modelling: a cluster randomized trial with a multifaceted strategy. *Hum Reprod*. 2017;32:1648-1657.
42. Koullali B, van Kempen LEM, van Zijl MD, et al. A multi-centre, non-inferiority, randomised controlled trial to compare a cervical pessary with a cervical cerclage in the prevention of preterm delivery in women with short cervical length and a history of preterm birth - PC study. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2017;17:215-017-1393-6.
43. Krage R, Zwaan L, Tjon Soei Len L, et al. Relationship between non-technical skills and technical performance during cardiopulmonary resuscitation: does stress have an influence? *Emerg Med J*. 2017.
44. Krikke M, Arends JE, Van Lelyveld S, Hoepelman A, Visseren F. Greater carotid intima media thickness at a younger age in HIV-infected patients compared with reference values for an uninfected cohort. *HIV Med*. 2017;18:275-283.
45. Krom H, de Winter JP, Kindermann A. Development, prevention, and treatment of feeding tube dependency. *Eur J Pediatr*. 2017;176:683-688.

46. Kunneman M, Pel-Littel R, Bouwman FH, et al. Patients' and caregivers' views on conversations and shared decision making in diagnostic testing for Alzheimer's disease: The ABIDE project. *Alzheimers Dement (N Y)*. 2017;3:314-322.
47. Kunneman M, Smets EMA, Bouwman FH, et al. Clinicians' views on conversations and shared decision making in diagnostic testing for Alzheimer's disease: The ABIDE project. *Alzheimers Dement (N Y)*. 2017;3:305-313.
48. Kwakman JA, van Oostveen CJ, van Stralen KJ, Cleeren E, Neerinx M, van der Hulst RWM. The difference in endoscopic yield in patients with either iron-deficiency anemia or anemia with normal ferritin. *Eur J Gastroenterol Hepatol*. 2017.
49. Leegwater NC, Bakker AD, Hogervorst JM, Nolte PA, Klein-Nulend J. Hypothermia reduces VEGF-165 expression, but not osteogenic differentiation of human adipose stem cells under hypoxia. *PLoS One*. 2017;12:e0171492.
50. Leegwater NC, Bloemers FW, de Korte N, et al. Postoperative continuous-flow cryocompression therapy in the acute recovery phase of hip fracture surgery—A randomized controlled clinical trial. *Injury*. 2017.
51. Leonhard SE, Munts AG, van der Eijk AA, Jacobs BC. Acute-onset chronic inflammatory demyelinating polyneuropathy after Zika virus infection. *J Neurol Neurosurg Psychiatry*. 2017.
52. Madani A, Thomassen I, van Gestel YR, et al. Peritoneal Metastases from Gastroenteropancreatic Neuroendocrine Tumors: Incidence, Risk Factors and Prognosis. *Ann Surg Oncol*. 2017;24:2199-2205.
53. Man WH, de Steenhuijsen Piters WA, Bogaert D. The microbiota of the respiratory tract: gatekeeper to respiratory health. *Nat Rev Microbiol*. 2017;15:259-270.
54. McDonald LS, van der List JP, Jones KJ, et al. Passive Anterior Tibial Subluxation in the Setting of Anterior Cruciate Ligament Injuries. *Am J Sports Med*. 2017;45:1537-1546.
55. Merkies ISJ, Lawo JP, Edelman JM, et al. Minimum clinically important difference analysis confirms the efficacy of IgPro10 in CIDP: the PRIMA trial. *J Peripher Nerv Syst*. 2017;22:149-152.
56. Muller FF, de Beer F, Visser MC. Variation in Organization of Transient Ischemic Attack Care in The Netherlands. A Nationwide Survey Study. *J Stroke Cerebrovasc Dis*. 2017;26:1899-1903.
57. Musters GD, Klaver CEL, Bosker RJI, et al. Biological Mesh Closure of the Pelvic Floor After Extralevator Abdominoperineal Resection for Rectal Cancer: A Multicenter Randomized Controlled Trial (the BIOPEX-study). *Ann Surg*. 2017;265:1074-1081.
58. Musters L, Colaris J. Systematic Review on the Functional Outcome After Treatment of a Traumatic Bowing Fracture of the Lower Arm in Children. *J Trauma Treat*. 2017;6:10.4172/2167-1222.1000384. Epub 2017 Jul 21.
59. Niele N, Willemars L, van Houten M, Plotz FB. National survey on managing minor childhood traumatic head injuries in The Netherlands shows low guideline adherence and large inter-hospital variations. *Acta Paediatr*. 2017.
60. Nieuweboer AJ, de Graan AM, Hamberg P, et al. Effects of Budesonide on Cabazitaxel Pharmacokinetics and Cabazitaxel-Induced Diarrhea: A Randomized, Open-Label Multicenter Phase II Study. *Clin Cancer Res*. 2017;23:1679-1683.

61. Nijhof HW, Silvis R, Vuylsteke RCLM, Oosterling SJ, Rijna H, Stockmann HBAC. Training residents in laparoscopic colorectal surgery: is supervised surgery safe? *Surg Endosc.* 2017;31:2602-2606.

62. Noij DP, van Der Linden, Petrus WG. Spontaneous regression of hepatocellular carcinoma in a Caucasian male patient: A case report and review of the literature. *Molecular and Clinical Oncology.* 2017;6:225-228.

63. Piekaar RSM, Bouman ICE, van Kampen PM, van Eijk F, Huijsmans PE. Early promising outcome following arthroscopic implantation of the subacromial balloon spacer for treating massive rotator cuff tear. *Musculoskelet Surg.* 2017.

64. Ponsioen CY, de Groof EJ, Eshuis EJ, et al. Laparoscopic ileocaecal resection versus infliximab for terminal ileitis in Crohn's disease: a randomised controlled, open-label, multicentre trial. *Lancet Gastroenterol Hepatol.* 2017.

65. Posthumus L, Donker ME. Uterine rupture in a primigravid patient, an uncommon but severe obstetrical event: a case report. *J Med Case Rep.* 2017;11:339-017-1507-9.

66. Radtke T, Benden C, Maggi-Beba M, Kriemler S, van der Lee I, Dressel H. Intra-session and inter-session variability of nitric oxide pulmonary diffusing capacity in adults with cystic fibrosis. *Respir Physiol Neurobiol.* 2017;246:33-38.

67. Ravenhorst MB, Bijlsma MW, van Houten MA, et al. Meningococcal carriage in Dutch adolescents and young adults; A cross-sectional and longitudinal cohort study. *Clin Microbiol Infect.* 2017;23:573.e1-573.e7.

68. Rensen A, van Mol MM, Menheere I, et al. Quality of care in the intensive care unit from the perspective of patient's relatives: development and psychometric evaluation of the consumer quality index 'R-ICU'. *BMC Health Serv Res.* 2017;17:77-016-1975-4.

69. Rikken JF, Kowalik CR, Emanuel MH, et al. Septum resection for women of reproductive age with a septate uterus. *Cochrane Database Syst Rev.* 2017;1:CD008576.

70. Rius-Ottenheim N, Kromhout D, Sijtsma FPC, Geleijnse JM, Giltay EJ. Dietary patterns and mental health after myocardial infarction. *PLoS One.* 2017;12:e0186368.

71. Schellart RP, Casteleijn FM, Dijkgraaf MGW, Tutolo M, Roovers JWR. Are patients willing to trade cure rate against less pain? Patients' preferences for single incision midurethral sling or transobturator standard midurethral sling. *Neurourol Urodyn.* 2017;36:1187-1193.

72. Schellart RP, Zwolsman SE, Lucot JP, de Ridder DJMK, Dijkgraaf MGW, Roovers JWR. A randomized, nonblinded extension study of single-incision versus transobturator midurethral sling in women with stress urinary incontinence. *Int Urogynecol J.* 2017.

73. Scholten I, van Zijl M, Custers IM, et al. The effectiveness of intrauterine insemination: A matched cohort study. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol.* 2017;212:91-95.

74. Schrijver EJM, de Vries OJ, van de Ven PM, et al. Haloperidol versus placebo for delirium prevention in acutely hospitalised older at risk patients: a multi-centre double-blind randomised controlled clinical trial. *Age Ageing.* 2017:1-8.

75. Sierevelt IN, Zwiers R, Schats W, et al. Measurement properties of the most commonly used Foot- and Ankle-Specific Questionnaires: the FFI, FAOS and FAAM. A systematic review. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc.* 2017.

76. Souverein D, Euser SM, Herpers BL, et al. No nosocomial transmission under standard hygiene precautions in short term contact patients in case of an unexpected ESBL or Q&A E. coli positive patient: a one-year prospective cohort study within three regional hospitals. *Antimicrob Resist Infect Control.* 2017;6:69-017-0228-6. eCollection 2017.

77. Stens J, Hering JP, van der Hoeven CWP, et al. The added value of cardiac index and pulse pressure variation monitoring to mean arterial pressure-guided volume therapy in moderate-risk abdominal surgery (COGUIDE): a pragmatic multicentre randomised controlled trial. *Anaesthesia.* 2017.

78. Ten Eikelder ML, van de Meent MM, Mast K, et al. Women's Experiences with and Preference for Induction of Labor with Oral Misoprostol or Foley Catheter at Term. *Am J Perinatol.* 2017;34:138-46.

79. Tjon-Kon-Fat RI, Tajik P, Zafarmand MH, et al. IVF or IUI as first-line treatment in unexplained subfertility: the conundrum of treatment selection markers. *Hum Reprod.* 2017;32:1028-1032.

80. Treskes K, Voeten SC, Tol MC, et al. Trauma surgery by general surgeons: Still an option for proximal femoral fractures? *Injury.* 2017;48:339-44.

81. Tsai TH, Leggett CL, Trindade AJ, et al. Optical coherence tomography in gastroenterology: a review and future outlook. *J Biomed Opt.* 2017;22:1-17.

82. Tutolo M, De Ridder DJ, Montorsi F, et al. A minimum of 1-year follow-up for MiniArc single incision slings compared to Monarc transobturator slings: An analysis to evaluate durability of continence and medium-term outcomes. *Neurourol Urodyn.* 2017;36:803-807.

83. van Beek J, Veenhoven RH, Bruin JP, et al. Influenza-like Illness Incidence Is Not Reduced by Influenza Vaccination in a Cohort of Older Adults, Despite Effectively Reducing Laboratory-Confirmed Influenza Virus Infections. *J Infect Dis.* 2017;216:415-424.

84. van Bergen CJA, van Bommel AF, Alta TDW, van Noort A. New insights in the treatment of acromioclavicular separation. *World J Orthop.* 2017;8:861-873.

85. van den Brink FS, Swaans MJ, Hoogendijk MG, et al. Increased incidence of infective endocarditis after the 2009 European Society of Cardiology guideline update: a nationwide study in the Netherlands. *Eur Heart J Qual Care Clin Outcomes.* 2017;3:141-147.

86. van der Lee I, Borgstein BJ. A female with expiratory wheezing and inspiratory stridor. *Ned Tijdschr Geneesk.* 2017;161:D1889.

87. van der List JP, Chawla H, Villa JC, Zuiderbaan HA, Pearle AD. Early functional outcome after lateral UKA is sensitive to postoperative lower limb alignment. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc.* 2017;25:687-693.

88. van der List JP, Chawla H, Zuiderbaan HA, Pearle AD. Survivorship and functional outcomes of patellofemoral arthroplasty: a systematic review. *Knee Surg Sports Traumatol Arthrosc.* 2017;25:2622-2631.

89. van der List JP, Kleeblad LJ, Zuiderbaan HA, Pearle AD. Mid-Term Outcomes of Metal-Backed Unicompartamental Knee Arthroplasty Show Superiority to All-Polyethylene Unicompartamental and Total Knee Arthroplasty. *HSS J.* 2017;13:232-240.

90. van der Wekken L, Herbrink J, Snijders D, Chamuleau M, Griffioen A. Disseminated Mycobacterium chelonae infection in a patient with T-cell lymphoma. *Hematol Oncol Stem Cell Ther.* 2017;10:89-92.

91. van der Zee CP, Vainas T, van Brussel FA, Tielliu IF, Zeebregts CJ, van der Laan MJ. Endovascular treatment of traumatic thoracic aortic lesions. A systematic review and meta-analysis. *J Cardiovasc Surg (Torino)*. 2017.
92. van Deursen AMM, Schurink-Van't Klooster TM, Man WH, et al. Impact of infant pneumococcal conjugate vaccination on community acquired pneumonia hospitalization in all ages in the Netherlands. *Vaccine*. 2017.
93. van Deursen AMM, van Houten MA, Webber C, et al. Immunogenicity of the 13-Valent Pneumococcal Conjugate Vaccine in Older Adults With and Without Comorbidities in the Community-Acquired Pneumonia Immunization Trial in Adults (CAPiTA). *Clin Infect Dis*. 2017;65:787-795.
94. van Dijk AH, Donkervoort SC, Lameris W, et al. Short- and Long-Term Outcomes after a Reconstituting and Fenestrating Subtotal Cholecystectomy. *J Am Coll Surg*. 2017.
95. van Dodewaard-de Jong JM, de Klerk JMH, Bloemendal HJ, et al. A randomised, phase II study of repeated rhenium-188-HEDP combined with docetaxel and prednisone versus docetaxel and prednisone alone in castration-resistant prostate cancer (CRPC) metastatic to bone; the Taxium II trial. *Eur J Nucl Med Mol Imaging*. 2017;44:1319-1327.
96. van Gruting IMA, Muller MA, van Groningen K, Exalto N. Macroscopic and microscopic morphology of first trimester miscarriage and subsequent pregnancy outcome - An exploratory study. *Placenta*. 2017;53:16-22.
97. van Lieshout I, Munsterman ID, Eskes AM, Maaskant JM, van der Hulst R. Systematic review and meta-analysis: Sodium picosulphate with magnesium citrate as bowel preparation for colonoscopy. *United European Gastroenterol J*. 2017;5:917-943.
98. van Oostveen C, Vermeulen H. Greater nurse autonomy associated with lower mortality and failure to rescue rates. *Evid Based Nurs*. 2017;20:56.
99. van Oostveen CJ, Goedhart N, Francke AL, Vermeulen H. Combining clinical practice and academic work in nursing: a qualitative study about perceived importance, facilitators, and barriers regarding clinical academic careers for nurses in university hospitals. *J Clin Nurs*. 2017;26:4973-4984.
100. van Velzen P, Ter Riet G, Bresser P, et al. Doxycycline for outpatient-treated acute exacerbations of COPD: a randomised double-blind placebo-controlled trial. *Lancet Respir Med*. 2017;5:492-499.
101. van Waart H, Stuiver MM, van Harten WH, et al. Recruitment to and pilot results of the PACES randomized trial of physical exercise during adjuvant chemotherapy for colon cancer. *Int J Colorectal Dis*. 2017.
102. van Zijl MD, Koullali B, Naaktgeboren CA, et al. Pessary or Progesterone to Prevent Preterm delivery in women with short cervical length: the Quadruple P randomised controlled trial. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2017;17:284-017-1454-x.
103. van Zuuren WJ, Schepers T, Beumer A, Sierevelt I, van Noort A, van den Bekerom MPJ. Acute syndesmotic instability in ankle fractures: A review. *Foot Ankle Surg*. 2017;23:135-141.
104. Velzel J, Vlemmix F, Opmeer BC, et al. Atosiban versus fenoterol as a uterine relaxant for external cephalic version: randomised controlled trial. *BMJ*. 2017;356:i6773.

105. Verschoof MA, Zuurbier CCM, de Beer F, Coutinho JM, Eggink EA, van Geel BM. Evaluation of the yield of 24-h close observation in patients with mild traumatic brain injury on anticoagulation therapy: a retrospective multicenter study and meta-analysis. *J Neurol*. 2017.
106. Voorzaat BM, van Schaik J, van der Bogt KE, et al. Improvement of radiocephalic fistula maturation: rationale and design of the Liposomal Prednisolone to Improve Hemodialysis Fistula Maturation (LIPMAT) study - a randomized controlled trial. *J Vasc Access*. 2017;18:114-117.
107. Weiss NS, Nahuis MJ, Bordewijk E, et al. Gonadotrophins versus clomifene citrate with or without intrauterine insemination in women with normogonadotropic anovulation and clomifene failure (M-OVIN): a randomised, two-by-two factorial trial. *Lancet*. 2017.
108. Wevers MR, Aaronson NK, Bleiker EMA, et al. Rapid genetic counseling and testing in newly diagnosed breast cancer: Patients' and health professionals' attitudes, experiences, and evaluation of effects on treatment decision making. *J Surg Oncol*. 2017;116:1029-1039.
109. Wierda E, Hendriks AA, Amoroso G, Mol D, van Doorn DJ, Khan M. A rare case of acute myocardial infarction during extraction of a septally placed implantable cardioverter-defibrillator lead. *HeartRhythm Case Rep*. 2017;4:127-129.
110. Yalcinkaya F, Bonthuis M, Erdogan BD, et al. Outcomes of renal replacement therapy in boys with prune belly syndrome: findings from the ESPN/ERA-EDTA Registry. *Pediatr Nephrol*. 2017.
111. Yousaf-Khan U, van der Aalst C, de Jong PA, et al. Final screening round of the NELSON lung cancer screening trial: the effect of a 2.5-year screening interval. *Thorax*. 2017;72:48-56.
112. Yousaf-Khan U, van der Aalst C, de Jong PA, et al. Risk stratification based on screening history: the NELSON lung cancer screening study. *Thorax*. 2017;72:819-824.
113. Zavorsky GS, Hsia CC, Hughes JM, et al. Standardisation and application of the single-breath determination of nitric oxide uptake in the lung. *Eur Respir J*. 2017;49:10.1183/13993003.00962-2016. Print 2017 Feb.
114. Zavorsky GS, van der Lee I. Can the measurement of pulmonary diffusing capacity for nitric oxide replace the measurement of pulmonary diffusing capacity for carbon monoxide? *Respir Physiol Neurobiol*. 2017;241:9-16.
115. Zuiderbaan HA, Visser D, Sierevelt IN, Penders J, Verhart J, Vergroesen DA. Long-term clinical results of the Metasul metal-on-metal total hip arthroplasty: 12.6 years follow-up of 128 primary total hip replacements. *Hip Int*. 2017:0.

